

twee werelden

Wat moet ik ermee?

Ivan Wolffers is arts, wetenschapper en schrijver. Zijn ziekte, prostaatkanker, heeft zijn werk- en levenslust niet getemperd, wel zijn inzicht vergroot in de relatie tussen arts en patiënt: een wereld van verschil.

beeld: De Beeldredactie,
Erik van 't Woud

In Scientific American stond het nieuws als volgt: 'Besnijden verkleint het risico op prostaatkanker' en United Press zond de boodschap 'Besnijden reduceert prostaatkankerrisico' de wereld in. Dat het de wereld rondging was overduidelijk, want ik kwam het werkelijk overal tegen. Ik gooide het op de berg van de begraafplaats waar vrijwel alle wetenschappelijk nieuws over de oorzaken van prostaatkanker terechtkomt, want wat moet ik er nog mee; ik heb al kanker. Op die berg ligt ook de mededeling dat regelmatig masturberen het risico kleiner maakt en het onderzoek waaruit zou blijken dat door minstens vijfmaal per week seks kanker van de prostaat buiten de deur gehouden wordt. In het oorspronkelijke artikel in Cancer van 12 maart had overigens slechts gestaan dat mannen die prostaatkanker hebben minder vaak besneden zijn. Dat is iets anders. Voor wie het artikel heeft gemist: 65 procent van de mannen met prostaatkanker was besneden voor hun eerste seksuele contact tegen 69 procent mannen zonder prostaatkanker. Dat is niet bepaald wat je hard bewijs voor de preventieve effecten van besnijden noemt, maar de onderzoekers deden hun uiterste best goed uit te leggen hoe het komt. Besnijden maakt de kans op soa's kleiner en soa's kunnen bijdragen aan het ontstaan van prostaatkanker. Kan, kan, kan.

Hoe is toch dat circus ontstaan waarin de media naar sappig nieuws zoeken en als het nieuws niet zo grappig is er een leuke spin aan geven, waarin onderzoekers hijgerig klaar staan om bij de geringe samenhang die ze gevonden hebben, zich al uitgebreid te laten interviewen en doen of ze een beslissende doorbraak hebben gevonden, en waarin de sponsors van onderzoek de mallemlen dankbaar aan het draaien

houden om er garen bij te spinnen?

In het tijdschrift Nature van 28 maart 2012 vond ik een deel van het antwoord in een commentaar van C. Glenn Begley. Tien jaar lang was hij hoofd kankeronderzoek bij Amgen en zocht hij nieuwe, veelbelovende stoffen om kankermedicijnen te ontwikkelen. Hij identificeerde 53 'baanbrekende publicaties in toptijdschriften', gebaseerd op fundamenteel onderzoek in het

laboratorium, en probeerde de gunstige resultaten van onderzoeken te reproduceren voordat hij ermee aan de slag ging. Het resultaat is onthullend: in 47 van die 53 publicaties konden de resultaten niet worden gereproduceerd. Bij Bayer keek men in 2011 naar 47 mogelijke kankerprojecten en vond men iets vergelijkbaars: in minder dan een kwart van de gevallen kon men de gemelde effecten reproduceren, ondanks het feit dat er vier voltijds wetenschappers het hele jaar op waren gezet. Zelden was het fundamentele onderzoek dubbelblind opgezet. En als er zes keer een poging wordt gedaan om een gunstig effect van een stof te verkrijgen en bij slechts één van die zes keer is er een positief resultaat, dan wordt alleen over die ene positieve serie gepubliceerd.

Deskundigen wijten dit aan de enorme belangen die ermee gemoeid zijn. Ze benadrukken dat in een hypercompetitieve academische omgeving slechte wetenschap en zelfs fraude welig bloeien. Dat zou komen doordat het academische systeem onderzoek ontmoedigt naar wat er niet werkt. Wetenschap lijkt in toenemende mate op een positivistische geloofsgemeenschap en we zouden ondertussen toch moeten beseffen dat als wetenschap en religie door elkaar heen gaan lopen, we terug zijn in de middeleeuwen.

Het geloof in de geneeskunde wordt echter aangetaast. Niet door wat de ivoren-torenbewoners beweren – omdat er te veel kritische dissidenten zijn – maar doordat de absurde belangenverstrengeling en de financiële prikkels de doos van Pandora hebben geopend.

Ikzelf hou mij verder vast aan het onderzoek dat vijfmaal seks per week voor prostaatkankers nog enig uitzicht biedt.

***Vijfmaal seks per week
biedt nog enig uitzicht***

/columns